

Het begon allemaal met het binnenhalen van een kleurtje. Maar bijna zeventig jaar later staat de stal van maatschap Haytema bol van de roodbonte stiermoeders. De fokkerij op het Friese bedrijf moet echter de aandacht delen met vele andere interesses.

Het is een opmerkelijk verschijnsel, roodbonte koeien in Friesland. Toch weet Sietze Henk Haytema (31), gehuwd met Tjitske (27), niet anders. 'Zolang als ik hier op het bedrijf rondloop, hebben we al roodbonten.' In het Friese plaatsje Koudum boert hij samen met zijn moeder Akke Haytema (61) in maatschap. Zij weet nog precies wanneer de eerste roodbonte op het bedrijf kwam. 'Het was op de dag dat koningin Beatrix geboren werd. Mijn schoonvader ruidde toen bij een andere fokker een zwartbont kalf tegen een roodbont. Hij hield wel van een kleurtje. Maar het was beslist geen mrij-

van 2004. Om Lightning rf te promoten was Hinke 41 voor zijn dochtergroep afgereisd naar Utrecht. Ze viel daar positief op en een paar weken na thuiskomst belde de Holland Genetics. HG wilde de koe graag contracteren. Haytema stapte in het avontuur en heeft de koe vervolgens drie keer gespoeld. Het nageslacht van de inmiddels derde kalfs Hinke 41 is daarvoor al groot. In totaal twaalf pinken van GoGo, Classic en Canvas sieren de jongveestal. Daarnaast zijn er vijf stiertjes naar Holland Genetics gegaan en twee naar een Duitse ki. Inmiddels zitten er alweer vijf ki's achter de pinken van

Akke en Sietze Henk Haytema: 'We hebben plezier in fokkerij, maar noemen onszelf geen fokkers'

GoGo en Classic aan. Binnenkort zullen de eerste hiervan gespoeld worden. Hinke 41 heeft de grote ki-belangstelling zeker ook te danken aan haar voorgeslacht. Haar met 88 punten ingeschreven Jubelmoeder heeft op achtjarige leeftijd al ruim 80.000 kg melk gegeven. In haar vijfde lijst produceerde ze 17.000 kilo

Stiermoeders Hinke 62 (v. Konvoy) en Hinke 41 (v. Lightning rf)

Roodbonten in Friesland

Sietze Henk Haytema: 'Bij ons geen bord met fokbedrijf Haytema in de tuin'

kalf. Ze was afkomstig uit een zwartbonte fh-koe. Vroeger werd een roodbonte fh gezien als een fokkerijfoutje.'

Na de eerste roodbonte is het koppel langzaam rood geworden. Aan de interesse voor rood is nog niets veranderd. Als er een kalf geboren wordt, kijkt Sietze Henk meteen nieuwsgierig naar de kleur. 'Een zwartbonte is bij ons eerder te koop dan een roodbonte.'

Spoelen met Kian

Het eerste roodbonte kalf van de familie Haytema droeg de naam Lol. Vele generaties later staat er uit deze familie een koe onder stiercontract. Wanneer het onderwerp stiercontracten aangesneden wordt, zegt Sietze Henk trots, maar bescheiden: 'Ik ben geen fokker, maar kan wel enorm genieten als ik iets op stal heb wat een ander graag wil hebben.'

Het fokkerijverhaal begon na de NRM

Stammoeder Hinke 34 (v. Jubel), 88 punten
Prod.: 6.07 520 25.775 4,11 3,56 lw 153

melk. Haytema zegt eerlijk: 'Daar heb ik er maar één van hoor.' Toch is Hinke 41 overduidelijk de stalfavoriet van Sietze Henk. 'Ze heeft gewoon alles. Ze is groot, lang en voldoende krachtig. Ze is ingeschreven met 88 punten en ook haar productie spreekt aan.' In haar derde lijst staat ze in 305 dagen geschat op 13.774 kg melk, 3,82% vet, 3,57% eiwit en 134 lactatiewaarde.

'Daarnaast heeft ze altijd een laag celgetal en is ze supervruchtbaar.' Hiermee doelt Haytema op de goed verlopen spoelingen. In totaal leverden vijf spoelingen 75 embryo's. De veehouder heeft Hinke 41 ook tweemaal voor zichzelf gespoeld, waarvan éénmaal met Kian. Volgens Haytema zetten ki-organisaties in op gehalteverlagende stieren, doelend op Canvas en Lichtblick. Sietze Henk denkt duidelijk commercieel. 'Maar wat vraagt de markt over vijf jaar?' Daarom leek een spoeling met een totaal andere stier als Kian hem niet onverstandig.

In de stal aangekomen vertelt Haytema

dat hij eigenlijk helemaal geen keuringsman is. 'Dat is me te veel drukte.' Opmerkelijk genoeg komt er toch meteen een fraaie, makke vaars richting het voerhek gelopen om aangehaald te worden. 'Na een Cretadochter van 85 punten is dit de tweede dochter van Hinke 41.' De vaars kent in de Duitse stier Konvoy haar vader, kreeg 86 punten en staat in 305 dagen voorspeld op bijna 8700 kilo melk met 3,73% eiwit. 'Als kalfje van zes weken oud stond ze al onder contract. Wanneer ze de melk op had, kreeg ze toch wel even een aai extra over de kop', verklaart Haytema het gedrag van de vaars.

Nieuwe ligboxenstal

Hopen zand en wat bouw- en sloopafval laten zien dat er ook hard gebouwd wordt op het erf van Haytema. Vorig jaar besloot de familie een grote stap te zetten. Een naastgelegen camping had het voorzien op een aantal hectaren weiland. 'De prijs waarvoor wij het verkochten, lag "iets" boven de vrije waarde', lacht Haytema. De vraag was hoe dit geld te besteden. 'We hadden een overvolle stal en meer dan 35 drachtige vaarsen. Voor een groot gedeelte waren die drachtig met embryo's van Hinke 41. Die moesten dus op het eigen bedrijf afkalven.' Daarom besloot Haytema een stal te bouwen met daarin 160 ligboxen. Tegelijkertijd werd

het melkquotum met twee ton uitgebreid naar zeven ton.

Momenteel worden er op het bedrijf 85 koeien gemolken. De koeien krijgen zo veel mogelijk eigen verbouwd ruwvoer van de 51 hectare grasland en 7 hectare snijmais. Naast gras en mais krijgen de koeien ook aardappelpersvezel en soja. Het rollend jaargemiddelde ligt op 8900 kilo melk met 4,42% vet en 3,66% eiwit. De planning is om over tien jaar ongeveer 130 melkkoeien te melken. 'Dat wil ik alleen blijven doen. Daarom besteed ik op termijn het landwerk uit en denk ik na over de aanschaf van een melkrobot', zegt Haytema vastberaden. De eerste arbeids- en kostenbesparing is al een feit. Samen met twee andere veehouders heeft hij een giertank en een voermengwagen. Haytema heeft veel plezier in zijn bedrijf, maar kijkt ook verder. 'Ik ga graag voetballen. Veel dingen vind ik leuk en ons bedrijf is mijn grote hobby. Fokkerij neemt een belangrijke plaats in.' Toch noemt Sietze Henk zich geen fokker. 'Ik ben niet zo hoogmoedig. Als een ander me een fokker noemt, vind ik het best, maar zelf zal ik het nooit doen. Hier komt dan ook geen bord met fokbedrijf Haytema in de tuin.'

Florus Pellikaan